

ZDRUŽENI NARODI

Konvencija proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju

CAT/C/CR/30/4

27. maj 2003

Izvirnik: ANGLEŠKI

ODBOR PROTI MUČENJU
30. zasedanje

OBRAVNAVA POROČIL, KI JIH DRŽAVE POGODBENICE ODDAJO PO 19. ČLENU KONVENCIJE

Sklepne ugotovitve Odbora proti mučenju

SLOVENIJA

1. Odbor je 5. in 6. maja 2003 na 356. in 359. sestanku (CAT/C/SR.356 in 359) obravnaval drugo periodično poročilo Slovenije (CAT/C/43/Add.4) in sprejel naslednje sklepe in priporočila.

A. Uvod

2. Odbor veseli pravočasna oddaja drugega periodičnega poročila Slovenije v skladu z zahtevami odbora in možnost za nadaljevanje dialoga z državo pogodbenico.

3. Odbor se je seznanil, da poročilo obravnava obdobje med majem 2000 in marcem 2001, ter ceni dopolnitve slovenske delegacije med obravnavo poročila in podrobne odgovore na vprašanja odbora.

B. Pozitivni vidiki

4. Odbor ceni prizadevanja države pogodbenice za reformo zakonodajnega sistema in revizijo zakonodaje, usmerjeno v krepitev človekovih pravic v Sloveniji. Odbor še zlasti veselijo:

a) vključitev ugotovitev varuha človekovih pravic Republike Slovenije, ki so pogosto kritične do vlade, v poročilo države pogodbenice; ugotavlja, da je vloga te institucije pomembna za spodbujanje in varovanje človekovih pravic v državi pogodbenici;

b) odločitev Vrhovnega sodišča iz decembra 2000, ki omejuje pripor na dve leti;

c) Pravilnik o policijskih pooblastilih iz junija 2000, ki natančno predpisuje obseg policijskih pooblastil v uradnih stikih s posamezniki;

spremembe Zakona o tujcih in Zakona o azilu, ki notranjo zakonodajo prilagajajo 3. členu konvencije, kot je odbor priporočil ob obravnavi prvega poročila;

d) sklep Vlade iz leta 2003, v skladu s katerim morajo vsa ministrstva pri pripravi zakonov in podzakonskih aktov, ki kakor koli zadevajo človekove pravice in svoboščine, tesno sodelovati z nevladnimi organizacijami;

e) posebni program Herkules, ki ga izvaja Vrhovno sodišče Republike Slovenije in je bil uveden leta 2001 ter je namenjen zmanjševanju in odpravi sodnih zaostankov;

f) prizadevanja države pogodbenice na področju izobraževanja in usposabljanja z namenom seznanjanja policistov in rekrutov, ki sodelujejo pri usposabljanju na delovnem mestu, z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic, vključno s preprečevanjem mučenja.

C. Pomisleki

5. Odbor izraža zaskrbljenost, ker:

a) materialno kazensko pravo izrecno ne opredeljuje kaznivega dejanja mučenja, čeprav je to omenjeno v Kazenskem zakoniku;

b) mučenje lahko zastara; obdobje zastaranja za trpinčenje, ki ni mučenje, je prekratko;

c) obstajajo poročila o pomanjkanju neodvisnega sistema za takojšnjo in nepristransko preiskavo pritožb in obtožb trpinčenja;

d) se nadaljujejo obtožbe o pretirani policijski uporabi sile, še zlasti proti pripadnikom etničnih manjšin. Odbor obžaluje dejstvo, da država pogodbenica ni predložila razčlenjenih statističnih podatkov o tem;

e) ni ustreznega pravnega jamstva, ki bi osebam, katerim je bila odvzeta prostost, od začetka pripora zagotavljalo pravico do zdravnika po lastni izbiri. Odbor se je seznanil s 74. členom Pravilnika o policijskih pooblastilih, ki ureja medicinsko pomoč, a je mnenja, da to ni zadostna varovalka proti trpinčenju in mučenju;

f) ne obstaja kodeks ravnanja za policijska zaslišanja, ki bi dopolnjeval Zakon o kazenskem postopku in Zakon o policiji z namenom preprečiti mučenje in trpinčenje, kot zahteva 11. člen konvencije.

g) so zapori in drugi zavodi za izvajanje pripora prenapolnjeni kljub rahlemu upadu leta 2002.

D. Priporočila

6. Odbor priporoča, da država pogodbenica:

a) nemudoma nadaljuje načrte za opredelitev mučenja, ki bi obsegala vse postavke iz 1. člena konvencije, in sprejme ustrezne spremembe notranje kazenske zakonodaje;

b) odpravi zastaranja za mučenje in podaljša rok zastaranja za druge oblike trpinčenja;

c) sprejme ukrepe za vzpostavitev učinkovitega, zanesljivega in neodvisnega pritožbenega mehanizma za začetek takojšnjih in nepristranskih preiskav obtožb o trpinčenju ali mučenju, ki ga izvajajo policisti in drugi javni uslužbenci, ter kaznovanje storilcev;

d) okrepi prizadevanja za zmanjšanje števila primerov trpinčenja, ki ga izvajajo policisti in drugi javni uslužbenci, še zlasti etnično motiviranega, in ob zaščiti zasebnosti posameznika oblikuje načine zbiranja podatkov in spremljanja takih dejanj z namenom učinkovitejše obravnave te problematike. Odbor državo pogodbenico spodbuja, naj informacije o tem vključi v tretje periodično poročilo;

e) okrepi varovalke, zagotovljene proti trpinčenju in mučenju z Zakonom o kazenskem postopku, in tako v zakonodaji kakor tudi v praksi vsem osebam, ki jim je bila odvzeta prostost, omogoči pravico do neodvisnega zdravnika. Poskrbljeno mora biti za zasebnost zdravstvenih pregledov.

f) nadaljuje prizadevanja za rešitev problematike prenapolnjenosti zaporov in drugih zavodov za izvajanje pripora, med drugim v skladu s priporočilom Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja v poročilu o Sloveniji (CPT/Inf(2002)36);

g) javnost seznaniti s poročili, ki jih je Slovenija predložila odboru, ter sklepi in priporočili, v ustreznih jezikih, na uradnih spletnih straneh, prek medijev in nevladnih organizacij.